מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את כל יחידות המסע ואת היצירות המרכזיות בכל אחת מהן
- לזהות מאפייני סוגה (סיפור קצר, סיפור עם, בלדה) ולהשתמש במונחים ספרותיים בדיוק
- לתרגל קריאה מודרגת: מידע, פרשנות והערכה, כפי שמוצע במסלול הרגיל
- לתרגל השוואה בין יצירות מאותה יחידה ולהביע עמדה בכתיבה קצרה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – מכירים את המושגים

- 1 – ה (מי שפועל בסיפור ומניע את העלילה)
- 2 – א (הקול שמספר לנו את הסיפור)
- 3 – ד (רצף האירועים שקורים בסיפור)
- 4 – ג (הרגע המתוח והחשוב ביותר בסיפור)
- 5 – ב (שינוי פתאומי בכיוון העלילה)

חלק ב׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – נכון או לא נכון

1. נכון – דימוי תמיד משתמש במילת דימוי, לעומת מטפורה
2. לא נכון – נקודת התצפית היא הזווית שממנה מסופר הסיפור, לא זהות הכותב

חלק ג׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – זיהוי בדוגמאות

1. שיא
2. תפנית

חלק ד׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – בחירה נכונה

1. א – דימוי
2. ב – מטפורה

חלק ה׳ – פרק 2 • הסיפור הקצר – הכרת היצירות והסוגה

1. א – שלום עליכם
2. א – רוסיה
3. א – ג׳סי סטיוארט

חלק ו׳ – פרק 2 • הסיפור הקצר – בדיקת מאפיינים

1. לא נכון – הסיפור הקצר מתמקד במספר קטן של דמויות ובאירוע מרכזי אחד
2. נכון – בשלושת הסיפורים נקודת התצפית היא של ילד

חלק ז׳ – פרק 2 • הסיפור הקצר – השלמה והתאמה

1. דמויות
2. או הנרי
3. תפנית
4. תצפית

חלק ח׳ – פרק 3 • הסיפור העממי – הבנה בסיסית

1. לא נכון – סיפור עם עבר מפה לאוזן במשך דורות, השתנה בדרך, וקיבל גרסאות רבות - ולכן אין לו מחבר אחד.
2. נכון – למשל עשיר קמצן, עני תמים או מלך - כל דמות מסמלת בעיקר תכונה אחת.

חלק ט׳ – פרק 3 • הסיפור העממי – זיהוי ויישום

1. ב – משפט כמו 'היה היו' בלי זמן ומקום מסוימים
2. ג – יצחק לייב פרץ
3. א – ג'ובני בוקצ'ו

חלק י׳ – פרק 3 • הסיפור העממי – התאמה והשלמה

1. ד (סיפור עם)
2. א (סיפור עם)
3. ה (סיפור עם)
4. ב (סיפור עם אמנותי)
5. ג (סיפור עם אמנותי)

חלק י״א – פרק 3 • הסיפור העממי – השלמת מושגים

1. שטוחות
2. אמנותי

חלק י״ב – פרק 4 • בלדות ורומנסות – הבנה בסיסית

1. א – שיר שמספר סיפור
2. ב – סוף טרגי ואווירה קודרת
3. א – רומנסה לירית יותר ועוסקת באהבה וגעגוע

חלק י״ג – פרק 4 • בלדות ורומנסות – התאמות והשלמה

- 1 – ב (בלדה סקוטית עממית)
- 2 – א (שאול טשרניחובסקי)
- 3 – ד (יוהאן וולפגנג פון גתה)
- 4 – ג (היינריך היינה)

חלק י״ד – פרק 4 • בלדות ורומנסות – השלמת משפטים

1. דיאלוג
2. פזמון
3. טרגי

חלק ט״ו – פרק 4 • בלדות ורומנסות – חשיבה וכתיבה

1. הקורא צריך להסיק בעצמו מה קרה בין החלקים, למשל לפי רמזים בדיאלוג, וכך הוא הופך לשותף פעיל בבניית הסיפור
2. בשתיהן יש אווירה מסתורית ועל-טבעית, דמות שנלקחת או נפגעת בדרך מסתורית, וסוף טרגי
3. תשובה פתוחה - יש לבדוק קיום דיאלוג, גילוי סוד או אסון, ושימוש בחזרה אחת לפחות

חלק ט״ז – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – היכרות עם היחידות

1. נכון – זאת השאלה הגדולה של יחידת השירה
2. נכון – זאת השאלה הגדולה של היחידה
3. לא נכון – ביחידת השירה יש חמש יצירות
4. נכון – זאת השאלה הגדולה של היחידה

חלק י״ז – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – מושגים וכלים בשיר

1. א – 4
2. ג – האנשה
3. א – בית
4. ב – הדובר

חלק י״ח – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – מונחים והתאמה

- 1 – ב (קבוצת שורות בשיר)
- 2 – א (צלילים דומים בסוף שורות)
- 3 – ד (השוואה בעזרת מילה כמו 'כמו' או 'כאילו')
- 4 – ה (ייחוס תכונות אדם לדבר שאינו אדם)
- 5 – ג (הקול שמספר ומרגיש בתוך השיר)

חלק י״ט – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – השלמה

1. דימוי
2. דובר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה: שם יצירה + שם יחידה + הבדל מדויק אחד (למשל סוגה, דמויות, סוף)
- ציפייה: 'הפיקדון' או 'שלוש הטבעות' כדוגמה לסיפור עם אמנותי, מול 'העלמה החכמה והמלך' כדוגמה לסיפור עם עממי
- ציפייה: שימוש נכון במונחים מהמונחון, לא רק תיאור כללי של העלילה

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את ששת הפרקים לאורך כמה שיעורים – פרק אחד או שניים בכל פעם, בהתאם לקצב הלמידה של היצירות בכיתה
- בכיתות עם תלמידים במסלול חנ״מ מומלץ לפשט את שאלות ההשוואה ולהוסיף תשובה לדוגמה אחת כעזר
- לתלמידים עולים חדשים כדאי להקדים לכל פרק רשימת מילות קישור קצרה ולעודד תשובות במשפטים קצרים
- אפשר לשלב את פרק המונחים (פרק 1) כחזרה קבועה לפני כל יחידה חדשה, כדי לבסס את אוצר המושגים לאורך השנה

חוברת תרגול – ספרות לכיתה ז׳: מסע ביצירות

ספרות לכיתה ז׳ – מסע ביצירות

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים
2. פרק 2 – הסיפור הקצר
3. פרק 3 – הסיפור העממי
4. פרק 4 – בלדות ורומנסות
5. פרק 5 – שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון
6. פרק 6 – פרק מספר: חלון אל ספר שלם

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – ספרות לכיתה ז׳: מסע ביצירות

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת שישה פרקים. עשו אותם לפי הסדר. אם מילה לא ברורה, בדקו במונחון בסוף הדף.

📖 מילון קטן:

דמות	אדם או יצור בדוי שמככב בסיפור או בשיר
מספר	מי שמספר את הסיפור, לא תמיד הסופר עצמו
נקודת תצפית	מאיפה המספר רואה את הסיפור – מבפנים או מבחוץ
עלילה	רצף האירועים בסיפור, מהתחלה לסוף
תפנית	רגע שבו משהו משתנה באופן מפתיע בעלילה
שיא	הרגע המתוח ביותר בעלילה, לפני הפתרון
דימוי	השוואה בין שני דברים במילים כמו 'כמו' או 'כ'
מטפורה	השוואה סמויה, בלי מילת השוואה
חזרה משולשת	שלושה ניסיונות או מפגשים דומים, אופייניים לסיפור עם
בלדה	שיר שמספר סיפור, בדרך כלל עם דיאלוג וסוף עצוב

1 חלק א׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – מכירים את המושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות	___	**א.** הקול שמספר לנו את הסיפור
2. מספר	___	**ב.** שינוי פתאומי בכיוון העלילה
3. עלילה	___	**ג.** הרגע המתוח והחשוב ביותר בסיפור
4. שיא	___	**ד.** רצף האירועים שקורים בסיפור
5. תפנית	___	**ה.** מי שפועל בסיפור ומניע את העלילה

2 חלק ב׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי הוא השוואה בין שני דברים באמצעות מילה כמו "כמו" או "כ-"	☐	☐
2	נקודת התצפית היא תמיד זהה לשם הסופר שכתב את הסיפור	☐	☐

3 חלק ג׳ – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – זיהוי בדוגמאות

השלימו את המילה החסרה.

1. הרגע המתוח ביותר בעלילה, שבו המתח מגיע לשיאו, נקרא _____

2. כאשר יש שינוי פתאומי ובלתי צפוי בעלילה, קוראים לזה _____

4 חלק ד' – פרק 1 • פתיחה למסע: קוראים וכלים ספרותיים – בחירה נכונה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה כלי ספרותי מופיע כאן: "רץ מהר כמו ציפור"?

א) דימוי ב) מטפורה ג) עלילה ד) שיא

2. איזה כלי ספרותי מופיע כאן: "הזמן קפא"?

א) דימוי ב) מטפורה ג) תפנית ד) דמות

5 חלק ה' – פרק 2 • הסיפור הקצר – הכרת היצירות והסוגה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי הסופר של 'בעיני ילד'?

א) שלום עליכם ב) יהודה בורלא ג) אנטון צ'כוב ד) או הנרי

2. איפה קורה הסיפור 'ואנקה'?

א) רוסיה ב) איטליה ג) ארצות הברית ד) קנטקי

3. מי הסופר של 'עץ הדובדבן השבור'?

א) ג'סי סטיוארט ב) ויליאם סארויאן ג) או הנרי ד) איטלו קאלווינו

6 חלק ו' – פרק 2 • הסיפור הקצר – בדיקת מאפיינים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסיפור הקצר מתמקד בדרך כלל בדמויות רבות ובעלילה מסועפת לאורך שנים	☐	☐
2	בסיפורים 'בעיני ילד', 'בשל תפוחים' ו'ואנקה' המספר הוא ילד שרואה את עולם המבוגרים	☐	☐

7 חלק ז' – פרק 2 • הסיפור הקצר – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הסיפור הקצר מתמקד באירוע מרכזי אחד ובמספר קטן של _____

2. את הסיפור 'מקץ עשרים שנה' כתב הסופר האמריקאי _____

3. ב _____ הסיום של סיפור קצר לעיתים מפתיע וחושף מידע חדש על הדמויות

4. נקודת ה _____ של הסיפור קובעת מי מספר לנו את האירועים ומה הוא יודע

8 חלק ח' – פרק 3 • הסיפור העממי – הבנה בסיסית

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סיפור עם הוא סיפור שנכתב פעם אחת על ידי מחבר אחד וכך נשאר לנצח בלי שינוי.	☐	☐
2	בסיפורי עם הדמויות הן בדרך כלל שטוחות, ומייצגות תכונה בולטת אחת.	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • הסיפור העממי – זיהוי ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך בדרך כלל מתחיל סיפור עם?

א) תיאור מדעי מדויק עם תאריכים ב) משפט כמו 'היה היו' בלי זמן ומקום מסוימים ג) ציטוט משיר ידוע

ד) רשימת דמויות עם קורות חיים

2. מי המחבר של 'הפיקדון'?

א) שאול טשרניחובסקי ב) ג'ובני בוקצ'ו ג) יצחק לייב פרץ ד) היינריך היינה

3. מי המחבר של 'שלוש הטבעות'?

א) ג'ובני בוקצ'ו ב) יצחק לייב פרץ ג) שלום עליכם ד) או הנרי

10 חלק י' – פרק 3 • הסיפור העממי – התאמה והשלמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. השייח' הפיקח מוציא לאור משפט	____	**א.** סיפור עם
2. גראם פחות גראם יותר	____	**ב.** סיפור עם אמנותי
3. העלמה החכמה והמלך	____	**ג.** סיפור עם אמנותי
4. הפיקדון	____	**ד.** סיפור עם
5. שלוש הטבעות	____	**ה.** סיפור עם

11 חלק י"א – פרק 3 • הסיפור העממי – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיפורי עם יש בדרך כלל דמויות _____ שמייצגות תכונה אחת, כמו עשיר קמצן או עני תמים

2. בניגוד לסיפור עם, לסיפור עם _____ יש מחבר ידוע שכתב אותו בהשראת הסגנון העממי

12 חלק י"ב – פרק 4 • בלדות ורומנסות – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה בלדה?

א) שיר שמספר סיפור ב) סיפור בלי דמויות ג) שיר בלי חרוזים ובלי מקצב ד) טקסט מדעי על טבע

2. איך נגמרת רוב הבלדה?

א) סוף שמח ומפתיע ב) סוף טרגי ואווירה קודרת ג) אין בה סוף כלל ד) סוף קומי

3. במה רומנסה שונה מבלדה?

א) רומנסה לירית יותר ועוסקת באהבה וגעגוע ב) רומנסה אין בה בתים ג) רומנסה תמיד מצחיקה ד) אין הבדל כלל

13 חלק י"ג – פרק 4 • בלדות ורומנסות – התאמות והשלמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלושה בני עורב	___	**א.** שאול טשרניחובסקי
2. בעין דור	___	**ב.** בלדה סקוטית עממית
3. שר היער	___	**ג.** היינריך היינה
4. לורליי	___	**ד.** יוהאן וולפגנג פון גתה

14 חלק י"ד – פרק 4 • בלדות ורומנסות – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בבלדה הסיפור מתקדם בעיקר באמצעות _____ בין הדמויות

2. חזרות ו_____ עוזרים לזכור את הבלדה ובונים מתח

3. ברוב הבלדות יש אווירה מסתורית וסוף _____

15 חלק ט"ו – פרק 4 • בלדות ורומנסות – חשיבה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. בבלדות יש פערים וקפיצות בעלילה. הסבירו בשתי-שלוש שורות מה תפקיד הקורא כשהוא משלים את החלקים החסרים

2. השוו בין 'בת הרב ואמה' ל'שר היער': מה משותף לשתי הבלדות מבחינת אווירה ואירוע מרכזי?

3. כתבו קטע קצר של 2-3 שורות שבו דמות בבלדה מגלה בדיאלוג סוד מפחיד, והשתמשו בחזרה אחת של מילה או משפט

_____

_____

_____

_____

16 חלק ט״ז – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – היכרות עם היחידות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	יחידת השירה עוסקת בשאלה איך שיר קצר יכול להכיל רגש גדול, זיכרון או משאלה	☐	☐
2	יחידת שואה וגבורה עוסקת בשאלה איך שומרים על קולו של אדם ועל תקוותו גם בתקופה החשוכה ביותר	☐	☐
3	ביחידת השירה יש שבע יצירות	☐	☐
4	יחידת מאבק וזיכרון עוסקת בשאלה מה שומר עלינו בזמנים קשים ואיך זוכרים את מי שאיננו	☐	☐

17 חלק י״ז – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – מושגים וכלים בשיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה יצירות יש ביחידה?

א) 4 ב) 5 ג) 6 ד) 7

2. איך קוראים לתיאור דבר לא-אדם כאילו הוא אדם?

א) דימוי ב) מטפורה ג) האנשה ד) חריזה

3. איך קוראים לקבוצת שורות בשיר?

א) בית ב) פזמון חוזר ג) משקל ד) דובר

4. מי 'מדבר' בתוך השיר?

א) הדמות ב) הדובר ג) המחבר ד) השיא

18 חלק י״ח – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – מונחים והתאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בית	___	**א.** צלילים דומים בסוף שורות
2. חריזה	___	**ב.** קבוצת שורות בשיר
3. דימוי	___	**ג.** הקול שמספר ומרגיש בתוך השיר

4. האנשה	___	**ד.** השוואה בעזרת מילה כמו 'כמו' או 'כאילו'
5. דובר	___	**ה.** ייחוס תכונות אדם לדבר שאינו אדם

19 חלק י"ט – פרק 5 • שירה, שואה וגבורה, מאבק וזיכרון – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כלי שבו משווים דבר לדבר אחר במילה כמו 'כמו' נקרא _____

2. הדמות שמספרת את השיר ומביעה בו רגש נקראת ה _____

כרטיס יציאה

אני יכול/ה לציין שתי יצירות משתי יחידות שונות ולהסביר במה הן שונות

אני יודע/ת להסביר מה ההבדל בין סיפור לסיפור עם אמנותי, עם דוגמה אחת מכל סוג

אני יכול/ה לזהות בבלדה או בשיר לפחות שני מאפיינים של הסוגה (למשל חזרה, דיאלוג, תפנית)

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀